

ΑΠΟ: ΠΕΤΕΤ

Αθήνα: 15/11/2021

ΘΕΜΑ: *Θέση της ΠΕΤΕΤ σχετικά με την προτεινόμενη αναθεώρηση του Ευρωπαϊκού Κανονισμού Επισήμανσης 1169/2011 αναφορικά με την υποχρέωση αναγραφής στο κύριο οπτικό πεδίο της συσκευασίας, διατροφικής δήλωσης μέσω εικόνων ή/και συμβόλων*

Α.Π: 211115_1

Κατόπιν εισήγησης της επιστημονικής επιτροπής, η διοίκηση της ένωσης καταθέτει την ακόλουθη πρόταση στην διαβούλευση σχετικά με την προτεινόμενη αναθεώρηση του **Ευρωπαϊκού Κανονισμού Επισήμανσης 1169/2011**

Οι ευρωπαϊκές δίαιτες **δεν συμφωνούν** με τις εθνικές και διεθνείς διατροφικές συστάσεις. Πάνω από το 50 % του ενήλικου πληθυσμού στην Ε.Ε είναι υπέρβαροι. Αυτό συμβάλλει στην ραγδαία αύξηση των ασθενειών που σχετίζονται με την κακή διατροφή. Εκτιμάται ότι στην ΕΕ περισσότεροι από 950.000 θάνατοι οφείλονται σε ανθυγιεινή διατροφή, λόγω μη ενδημικών νόσων. Σε αυτό το πλαίσιο, μια ποικιλία εθελοντικών συστημάτων επισήμανσης της διατροφής στο κύριο οπτικό πεδίο της συσκευασίας έχουν αναπτυχθεί από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, για να βοηθήσουν τους καταναλωτές στις επιλογές τους. Ορισμένοι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων έχουν ήδη τροποποιήσει την συσκευασία τους.

Ας δούμε όμως το υπάρχον νομικό πλαίσιο στην Ευρώπη:

Σύμφωνα με το άρθρο 30 του Κανονισμού 1169/2011 η διατροφική δήλωση είναι υποχρεωτική σχεδόν σε όλα τα τρόφιμα από 13.12.2016 και περιλαμβάνει την

- α) ενεργειακή αξία, και
 - β) ποσότητες λιπαρών, κορεσμένων, υδατανθράκων, σακχάρων, πρωτεϊνών και αλατιού.
- Το περιεχόμενο της υποχρεωτικής διατροφικής δήλωσης που προβλέπεται στην παράγραφο μπορεί να συμπληρωθεί με αναγραφή των ποσοτήτων ενός ή περισσότερων από τα εξής
- α) μονοακόρεστα·
 - β) πολυακόρεστα·
 - γ) πολυόλες·
 - δ) άμυλο·
 - ε) εδώδιμες ίνες·

και οποιεσδήποτε από τις βιταμίνες ή τα ανόργανα συστατικά που υπάρχουν σε σημαντικές ποσότητες. Αυτή η δήλωση μπορεί να γίνει **σε οποιοδήποτε σημείο της συσκευασίας**.

Οι κάτωθι πληροφορίες μπορούν **εθελοντικά** να επαναλαμβάνονται **μόνο στο κύριο οπτικό πεδίο**

- α) η ενεργειακή αξία ή
- β) η ενεργειακή αξία μαζί με τις ποσότητες σε λιπαρά, κορεσμένα, σάκχαρα και αλάτι.

Στο παράρτημα V του κανονισμού 1169/2011 υπάρχει η λίστα με τα τρόφιμα που εξαιρούνται της απαίτησης για υποχρεωτικής διατροφικής δήλωση ανάμεσα στα οποία ανήκουν τα βότανα, μπαχαρικά ή μείγματα αυρών, το αλάτι, το νερό, οι τσίγλες, το ξίδι, τα φυτικά αφεψήματα φρούτων τσάι κ.α.

Οι καταναλωτές δεν κατανοούν πάντα τις διατροφικές πληροφορίες που παρέχονται στη συσκευασία τροφίμων και δεν βρίσκουν πάντα σαφείς και απλές διατροφικές πληροφορίες, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ορθή επιλογή των τροφίμων.

Οι ισχυρισμοί διατροφής και οι ισχυρισμοί υγείας μπορούν να καλύψουν το συνολικό διατροφικό προφίλ των τροφίμων, κάτι που θα μπορούσε να παραπλανήσει τους καταναλωτές που προσπαθούν να κάνουν υγιεινές επιλογές.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, επιτρέπεται σε όλα τα τρόφιμα να φέρουν ισχυρισμούς διατροφής ή/και υγείας ανεξάρτητα από το περιεχόμενό τους, π.χ. λιπαρά, κορεσμένα λιπαρά, σάκχαρα ή/και αλάτι στο βαθμό που συμμορφώνονται με τις νομικές απαιτήσεις των κανονισμών για να μπορούν να κάνουν αυτούς τους ισχυρισμούς

Τα προφίλ θρεπτικών ουσιών (Nutrient profiles) ορίζουν το κατώφλι των θρεπτικών ουσιών (όπως λίπη, σάκχαρα ή/και αλάτι) πάνω από το οποίο απαγορεύονται οι ισχυρισμοί διατροφής και υγείας, αποτρέποντας έτσι ένα θετικό μήνυμα υγείας σε τρόφιμα με μη υγιές προφίλ.

Καθώς τα προφίλ θρεπτικών ουσιών δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί, οι καταναλωτές εξακολουθούν να εκτίθενται σε τέτοια τρόφιμα που φέρουν ισχυρισμούς διατροφής η και υγείας τα οποία στο σύνολο τους δεν αποτελούν υγιεινή επιλογή.

Ποια είναι η νέα ιδέα που έχει τεθεί σε διαβούλευση;

Σύμφωνα με την πρόταση για τροποποίηση της νομοθεσίας τέθηκε η σκέψη για εναρμονισμένη **υποχρεωτική διατροφική επισήμανση** στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας και η **υποχρεωτική υιοθέτηση των διατροφικών προφίλ**.

Και οι δύο δράσεις αποσκοπούν στην διευκόλυνση των καταναλωτών να κάνουν πιο υγιεινές επιλογές.

Τέσσερις εναλλακτικές προτάσεις αξιολογούνται στην Ε.Ε. και είναι σε επίπεδο διαβούλευσης έτσι ώστε το **τέταρτο τρίμηνο** του 2022 να αναθεωρηθεί η υπάρχουσα νομοθεσία.

Αναλυτικά οι προτάσεις είναι οι εξής:

Επιλογή 1: Ετικέτες για θρεπτικά συστατικά - αριθμητικά

Χρησιμοποίηση μιας εναρμονισμένης ετικέτας διατροφής **στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας**
Η ετικέτα είναι μια μη ερμηνευτική συσκευασία, η οποία παρέχει αριθμητικές πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο τεσσάρων θρεπτικών συστατικών (λιπαρά, κορεσμένα λιπαρά, σάκχαρα, αλάτι) και της ενεργειακής αξίας, καθώς και το ποσοστό αυτού ως ποσοστό της προσλαμβανόμενης ποσότητας αναφοράς

Επιλογή 2.: Ετικέτες για θρεπτικά συστατικά - κωδικοποιημένα με χρώμα

Χρησιμοποίηση μιας εναρμονισμένης ετικέτας διατροφής **στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας**:
Η ετικέτα παρέχει αριθμητικές πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο τεσσάρων θρεπτικών συστατικών (λιπαρά, κορεσμένα λιπαρά, σάκχαρα, αλάτι) και της ενεργειακής αξίας, καθώς και το ποσοστό αυτού ως ποσοστό της προσλαμβανόμενης ποσότητας αναφοράς και χρησιμοποιούνται για να ταξινομήσουν αυτά τα θρεπτικά συστατικά ως «χαμηλά» (πράσινα), «μεσαία» (κίτρινα) ή «υψηλά» (κόκκινα).

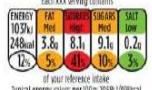

Επιλογή 3.: Συνοπτικές ετικέτες με λογότυπα χαρακτηρισμού

Χρησιμοποίηση μιας εναρμονισμένης ετικέτας διατροφής **στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας**:
Η ετικέτα παρέχει μια συνθετική εκτίμηση της συνολικής θρεπτικής αξίας ενός προϊόντος μέσω ενός θετικού λογότυπου που εφαρμόζεται **μόνο σε τρόφιμα που πληρούν τα διατροφικά κριτήρια**.

Επιλογή 4.: Συνοπτικές ετικέτες - διαβαθμισμένοι δείκτες

Χρησιμοποίηση μιας εναρμονισμένης ετικέτας διατροφής **στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας**
Η ετικέτα παρέχει μια συνθετική εκτίμηση της συνολικής διατροφικής αξίας ενός προϊόντος μέσω ενός «διαβαθμισμένου δείκτη» που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη διατροφική ποιότητα των τροφίμων που εφαρμόζεται σε όλα τα τρόφιμα

Nutrient-specific labels - examples		Summary labels - examples	
Numerical (Option 1)	Colour-coded (Option 2)	Endorsement logos (Option 3)	Graded indicators (Option 4)
			

Πίνακας 1: Οι 4 επιλογές σχηματικά σύμφωνα με την πρόταση για τροποποίηση της νομοθεσίας 1169/2011 σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τους καταναλωτές

Η ΠΕΤΕΤ θεωρεί ότι ο καταναλωτής έχει μεγαλύτερη ανάγκη να εκπαιδευτεί σε **ορθές διατροφικές επιλογές**, παρά να λαμβάνει την πληροφορία επεξεργασμένη. Αυτήν την πολιτική εφαρμόζουμε πολλά χρόνια, ώστε να ενημερώνονται υπεύθυνα οι πολίτες, με όλα τα μέσα που διαθέτουμε.

Χρειάζεται να επενδύσουμε στην εκπαίδευση των καταναλωτών (και κυρίως των παιδιών, από την ηλικία την οποία μπορούν να αντιληφθούν το ειδικό βάρος και την σημασία κάθε θρεπτικού συστατικού που περιλαμβάνει ένα τρόφιμο).

Οι διατροφικές ανάγκες κάθε ενήλικα επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες, όπως σωματική δραστηριότητα, ηλικία, βάρος κ.α.. Ένα σημαντικό γεγονός το οποίο φαίνεται ότι αγνοείται είναι η ραγδαία αλλαγή στον τρόπο ζωής των ανθρώπων που, κατά κανόνα, **έχουν αποκλίνει πολύ από τη συχνή σωματική άσκηση** και δραστηριότητα σε οποιαδήποτε ηλικία. Συνεπώς είναι σκόπιμο να μην κρίνονται τα τρόφιμα επιφανειακά (πχ μόνο μέσω του nutriscore του οποίου τα αποτελέσματα είναι αμφιλεγόμενα) γιατί αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

Η αντίληψη ότι είναι αρκετή μία απλοποιημένη αξιολόγηση των τροφίμων, **μονοσήμαντα, μόνο από την πλευρά της πιθανής βλάβης της υγείας του καταναλωτή**, αποτελεί **υπεραπλούστευση**, αναστέλλει την κριτική σκέψη του καταναλωτή σχετικά με τα τρόφιμα, και οδηγεί σε μία αντίληψη **εξηρητημένων αντανακλαστικών**, όπου η εμφάνιση του **κόκκινου χρώματος** (και των λοιπών διαβαθμίσεων της προτεινόμενης χρωματικής κλίμακας) οδηγεί αυτόματα στην **απόρριψη** ενός, κατά τα άλλα, **απολύτως ασφαλούς και θρεπτικού τροφίμου**, όταν καταναλώνεται σε **λογικές ποσότητες**, προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες ανάγκες της ηλικιακής ομάδας του καταναλωτή, παράλληλα με το προφίλ δραστηριότητας και ευζωίας που ακολουθεί (ή δεν ακολουθεί).

Η θεώρηση του τροφίμου, εφόσον κρίνεται απαραίτητος ο χαρακτηρισμός του με επισήμανση μπροστινού μέρους, πρέπει να λαμβάνει υπόψη το γενικότερο διατροφικό προφίλ αυτού και το πως μπορεί να ενταχθεί στα πλαίσια μιας πλήρους και ισορροπημένης διαίτας για τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε ομάδας με διατροφικές ιδιαιτερότητες, είτε εκ της φυσιολογίας της είτε εκ της γεωγραφικής της ιδιαιτερότητας, λόγω εντοπιότητας.

Προτείνουμε, λοιπόν, την **απόρριψη των όποιων προτεινόμενων λύσεων** οδηγούν σε υπεραπλουστεύσεις και τον ουσιαστικό αποκλεισμό συγκεκριμένων τροφίμων, βάσει ενός τρόπου αξιολόγησης **εξηρητημένης αντίδρασης του καταναλωτή, του τύπου «ΚΟΚΚΙΝΟ=ΚΑΚΟ=ΑΠΟΡΡΙΨΗ».**

Στα πλαίσια αυτά, η ΠΕΤΕΤ, **απορρίπτει λύσεις του τύπου NUTRISCORE**, τουλάχιστον όπως προτείνεται στην παρούσα φάση, και **προκρίνει την εφαρμογή ενός πιο σύνθετου συστήματος, με συνδυασμό ετικετών, χωρίς χρωματικούς κώδικες.**

Ένα τέτοιο σύστημα θα βασίζεται σε πιο εκτεταμένη πληροφόρηση, σε συνδυασμό με τις τιμές **Προσλαμβανόμενης Ποσότητας Αναφοράς**, όχι μόνο όσον αφορά τα θεωρούμενα «δυσμενή» στοιχεία ενός τροφίμου (π.χ. αλάτι, ζάχαρη, λίπος, θερμίδες), αλλά και άλλων θρεπτικών συστατικών και χαρακτηριστικών .

Π.Χ. δεν πρέπει να αξιολογείται η πρόσληψη του λίπους μεμονωμένα, αλλά και ως φορέα, άρα και της εντός του τροφίμου πηγής, λιποδιαλυτών βιταμινών (Α, D, E και Κ), ειδικά σε πληθυσμούς που δεν μπορούν να τις προσλάβουν από άλλη πηγή (εκτός αν θεωρήσουμε την ένταξη της κατανάλωσης συμπληρωμάτων διατροφής στην καθημερινή διαίτα ως προτιμότερη της πρόσληψης θρεπτικών στοιχείων μέσω κατανάλωσης «φυσιολογικών» τροφίμων).

Σε συνδυασμό με την διατροφική επισήμανση, που ήδη προβλέπεται, ίσως με κάποιες βελτιώσεις, το σύστημα αυτό, που προσομοιάζει στο προτεινόμενο **ΠΡΟΤΑΣΗ 1**, μπορεί να προσφέρει σφαιρικότερη και ουσιαστικότερη αντίληψη του τι τρώμε.

Φυσικά, επαναλαμβάνεται emphaticά η ανάγκη εκπαίδευσης του πληθυσμού, για να μπορεί να αντιλαμβάνεται αυτό που διαβάζει και να επιλέγει ορθότερα αυτό που αγοράζει και καταναλώνει. Σε αυτό το πλαίσιο η ένωση μας θα οργανώσει το αμέσως επόμενο διάστημα εκδηλώσεις ενημέρωσης των πολιτών .

Ιωάννης Σμαρνάκης
Πρόεδρος

Παναγιώτης Μανιατέας
Γ.Γ.ραμματέας

Πηγές

- Κανονισμός 1169/2011 σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές
- Κανονισμός 1924/2006 σχετικά με τους ισχυρισμούς επί θεμάτων διατροφής και υγείας που διατυπώνονται για τα τρόφιμα
- Proposal for a revision of Regulation (EU) No 1169/2011 on the provision of food information to consumers, 23.12.2020
- <https://www.efsa.europa.eu/en/news/efsas-scientific-advice-inform-harmonised-front-pack-labelling-and-restriction>